

Zdroj: NaZemi

**FAIR TRADE
MÁ SMYSL!**

Farmáři z kostarického družstva Llano Bonito se zapojili do fair trade. To jim garantuje minimální výkupní cenu, díky které si mohou dovolit investovat do moderních zpracovatelských technologií. Jejich káva tak bude ještě lepší. Sociální prémii družstvo využívá ke z kvalitnění místního školství a zajištění zdravotní péče.

Zdroj: www.opticonvert-analytics.com

Tato brožura si klade za cíl informovat provozovatele kaváren, restaurací a dalších podniků o příležitostech, které nabízí káva, čokoláda a další produkty s certifikací fair trade.

Co je to fair trade?

Fair trade („spravedlivý obchod“) je označení pro systém obchodování s producenty z méně rozvinutých zemí, který zohledňuje sociální a ekologická kritéria. Pěstitelé a řemeslníci z Afriky, Latinské Ameriky nebo Asie tak mají možnost vydělat si vlastní práci na důstojné živobytí, aniž by při tom museli devastovat životní prostředí.

Co všechno se prodává v rámci fair trade?

Nejprodávanějšími fairtradovými produkty jsou káva, kakao a výrobky z kakaa, především čokoláda. Kromě nich pěstují zemědělci zapojení do systému fair trade také celou řadu dalších tropických plodin, např. čaj, banány, cukrovou třtinu, koření. Zajímavou kategorií představují originální řemeslné výrobky jako textil, košíky, různé dekorativní předměty a podobně. Ty často vznikají v období našich chráněných dílen.

Kdo je zapojen do fair trade?

Do fair trade jsou zapojeny jak malé, zpravidla rodinné farmy (typické např. pro kávu), tak větší hospodářství (typické např. pro banány). Menší farmáři se z důvodu zvládnutí požadavků kladených na fair trade a obecně kvůli lepší spolupráci spojují do družstev.

Jaké jsou požadavky fair trade?

Spravedlivá cena. Pěstitelé mají garantovanu minimální výkupní cenu zaručující důstojné živobytí. Ta je jim vyplacena i v případě, kdy je tržní cena produktu aktuálně nižší.

Sociální prémie. Odběratel navíc vyplácí finanční bonus pro družstvo. Ten nedostanou samotní pěstitelé, ale jako členové družstva společně rozhodují o jeho použití. Většinou se jedná o investice do infrastruktury, vybavení pro zpracování produkce, vzdělávání či zajištění lékařské péče.

Dlouhodobé obchodní vztahy. Běžný drobný pěstitel je závislý na každoroční libovůli překupníka, který se snaží odkoupit úrodu za co možná nejnižší cenu. Pěstitelé zapojení do systému fair trade proto velmi oceňují stabilitu obchodních vztahů se svými odběrateli.

Zákaz dětské práce. V systému fair trade je zakázáno využívat dětskou práci, tedy práci ohrožující zdravý vývoj dítěte. Pomoc dětí na rodinných farmách, která je přiměřená věku dítěte a nezabraňuje školní docházce, je povolena.

Ochrana přírody. Zvolené způsoby pěstování zajišťují dlouhodobě udržitelnou produkci. Konkrétně v případě kávy je ideální pěstování v zástínu stromů (agrolesnictví), protože snižuje potřebu chemikálií a chrání půdu. Chemické postřiky se nesmí používat preventivně, ale pouze v případě napadení plodin škůdci. Obecně jsou environmentální požadavky kladené na fair trade volnější než u bioproduktů, nicméně velké množství fairtradových produktů má současně i certifikaci BIO.

Zdroj: abcbirds.org

Jak se pozná fair trade?

Existují dvě základní certifikace fair trade, které garantují dodržování stanovených kritérií.

Nejčastěji potkáme výrobky označené **logem FAIRTRADE** – s postavou mávající osoby na modrozeleném pozadí. Na využívání známky FAIRTRADE dohlíží mezinárodní organizace Fairtrade International.

Dále existují **tradiční zpracovatelé sdružení ve společnosti World Fair Trade Organization**. Ti vyrábějí výhradně fair trade produkty a dávají si záležet na dlouhodobém osobním vztahu s pěstiteli. V České republice jsou k dostání např. výrobky důvěryhodných společností Gepa či El Puente.

Zdroj: NaZemi

Co je to direct trade?

Alternativou k fair trade je tzv. direct trade („přímý obchod“). Při něm pražirna nakupuje kávu přímo od pěstitelů, které osobně zná. Za ideálních podmínek se může jednat o nejlepší variantu pro pěstitele, ale díky neexistenci nezávislé kontroly stojí věrohodnost direct trade na důvěře zákazníka k dodavateli.

Může být fairtradová káva užitečná pro můj podnik?

Fair trade je na vzestupu a domácí i zahraniční zkušenosti ukazují, že jej **vyhledává čím dál více zákazníků**. Ve Velké Británii má 20% podíl na prodeji mleté kávy. V České republice roste obrat fair trade o desítky procent ročně – konkrétně certifikované fairtradové kávy se v roce 2014 prodalo 190 tun. Potenciál je přitom ještě výrazně větší. Základem úspěchu je informovanost – dle průzkumu se s pojmem fair trade setkala 52 % českých spotřebitelů.

Zní to jako klišé, ale pro zákazníky jsou atraktivní **produkty „s příběhem“** a káva není výjimkou. Fair trade (a také direct trade) tomu vychází vstříc. Oproti konvenční kávě je **snadno dohledatelná nejen země původu, ale i konkrétní pěstitel** (na úroveň družstva), což

umožňuje zákazníkům vytvořit si ke kávě osobnější vztah.

Rádi bychom napsali, že fairtradová káva je vždy zárukou prvotřídní kvality, ale to bychom lhali. Lze ale říci, že se fair trade obecně **snaží mířit směrem k výběrovým kávám** s velkým podílem arabicy (často 100%). Mezi nejlevnějšími sortami byste fairtradovou kávu hledali těžko. Nicméně z vlastní zkušenosti jistě víte lépe než my, že kvalita výsledného nápoje závisí i na řadě dalších faktorů, které nejsou předmětem fair trade certifikace a je nutné si je ověřit u konkrétního dodavatele (kvalita pražení, čerstvost apod.).

Co když chci vědět více?

Spoustu informací o fair trade najdete na webu.

www.fairtrade.cz

stručný, přehledně zpracovaný úvod do problematiky fair trade

www.nazemi.cz/zivot-s-kavou

brožura podávající zasvěcený pohled na problémy pěstitelů kávy a jejich možná řešení

www.fairtrade.net

webové stránky společnosti Fairtrade International

www.wfto.com

webové stránky společnosti World Fair Trade Organization

Kde mohu zakoupit fairtradovou kávu?

V České republice jsou tři fairtradové pražírny (Mamacoffee, Fair & Bio a Volkafe). Několik e-shopů nabízí fair trade produkty (kromě kávy i čokoládu, kakao a další produkty), včetně velkoobchodního prodeje. Nejlépe zásobovaným opavským kamenným obchodem je prodejna zdravé výživy Bobaja.

Mamacoffee

pražská pražírna fairtradové kávy
e-shop na www.mamacoffee.cz

Fair & Bio

pražírna fairtradové kávy z Kostelce nad Labem
web www.fair-bio.cz

Volkafe

trutnovská pražírna fairtradové kávy
e-shop na www.volkafe.cz

NaZemi

společnost zabývající se propagací fair trade, v Holandsku nechává pražit vlastní kávu pod značkou Fair Café
e-shop na obchod.nazemi.cz

URPETA Trade

maloobchod i velkoobchod s fair trade produkty
e-shop na www.fairove.cz

Miko káva

společnost prodávající kávu i další fair trade produkty
e-shop na www.mikofair.cz

Bobaja

maloobchodní prodejna zdravé výživy včetně sortimentu fair trade
kamenná prodejna na náměstí Osvoboditelů, Opava

mamacoffee^{FT}

fair bio pražírna

VOLKAFE®

FAIROVĚ OBCHOD
S. R. O. NAZEMI
S. R. O.

miko

Bobaja

Zdroj: NaZemi

Spolek Ekolyceum

V opavském spolku Ekolyceum se věnujeme tématům ochrany přírody a udržitelného rozvoje. Jednou z našich hlavních činností je právě propagace systému spravedlivého obchodu – fair trade.

Pravidelně se s informačním stánkem zúčastňujeme městských akcí Den Země a Den stromů, ale i dalších. Vytvořili jsme putovní výstavu a informační letáky představující systém

fair trade. V Opavě tradičně pořádáme Férovou snídani – veřejný piknik v trávě na podporu fair trade a místních potravin, která se koná vždy druhou květnovou sobotu ve více než stovce českých obcí. Veškeré naše aktivity jsou dobrovolné a nevýdělečné.

Jsmo přesvědčeni o tom, že fair trade produkty jsou dobrou spotřebitelskou volbou a v jejich propagaci hodláme pokračovat i v dalších letech.

V případě zájmu o podrobnější informace nás neváhejte kontaktovat – rádi se s Vámi osobně setkáme. A pokud se rozhodnete podpořit spravedlivé obchodní vztahy mezi rozvinutými a méně rozvinutými zeměmi zařazením produktů fair trade do své nabídky, pokusíme se Vám pomoci i s propagací.

Kontakt

Spolek Ekolyceum
Stará silnice 76, Opava
www.ekolyceum.cz
608 063 871
ftvopave@seznam.cz

V roce 2015 vytvořil spolek Ekolyceum za finanční podpory statutárního města Opavy.

